

1.

„Ciało ludzkie w historii umiera
częściej niż drzewo, umiera wcześniej.
Trwa człowiek poza progiem śmierci w katakumbach i kryptach.
Trwa człowiek, który odszedł, w tych, co po nim przychodzą.
Trwa człowiek, który nadchodzi, w tych, co odeszli.
Trwa człowiek poza wszelkim odejściem i przyjściem
w sobie
i w Tobie!”

(Karol Wojtyła: *Rozpoczyna się rozmowa z Bogiem*)

Na cichym podkładzie muzycznym Conquest of paradise tekst:

2.

Krótką uwerturą liryczną skłaniającą do zamyślenia nad tajemnicą całej natury, świata i człowieka rozpoczynamy dzisiejsze spotkanie z najistotniejszymi tematami nauczania Ojca Świętego Jana Pawła II, słowami, które odmieniły, odmieniają oblicze świata, Polski, każdego z nas.

3.

Jan Paweł II odszedł od nas, ale nie zostawił nas sierotami. Ojciec Święty zostawił ludziom piękne i ważne słowa. Są dla nas jak

memento, zadanie, które mamy wypełnić, są busolą, którą mamy się kierować w meandrach naszego „dziwnego świata”, dewizą, jak piękniej, godniej i treściwiej żyć. To testament, zostawiony nie tylko nam, lecz także pokoleniom Polaków, które po nas przyjdą. Co z Jego słów, z nauk pozostanie? Zobaczymy.

4.

„I tak przechodzą pokolenia -
Nadzy przychodzą na świat i nadzy wracają do ziemi,
Z której zostali wzięci.
»Z prochu powstałeś i w proch się obrócisz«.
To, co było kształtne - w bezkształtne.
To, co było żywe - oto teraz martwe.
To, co było piękne - oto teraz brzydota spustoszenia.

A przecież nie cały umieram,
To, co we mnie niezniszczalne, trwa!”

(Jan Paweł II *Tryptyk rzymski, Medytacje nad Księgą Rodzaju, Spełnienie*
— *Apocalypsis*)

Wybrzmiewa „finał” — motyw Conquest of paradise.

5.

Co trzeba powiedzieć najpierw? Może to, że Jan Paweł II był Ojcem. Dla

katolików był Ojcem Świętym. Dla tylu innych - po prostu Ojcem. Wielu nie pamięta czasów, gdy ktoś inny był papieżem, trudno im sobie było wyobrazić kogoś innego w Watykanie... Kto zresztą może sobie wyobrazić świat bez takiego autorytetu?

6.

Może trzeba powiedzieć to, że był umysłem wybitnym? Że gdyby nie duchowne obowiązki, byłby wybitnym filozofem. W Jego tekstach kościelnych, encyklikach widać wielkość umysłu. Zdziwiał co roku orędziami na Dzień Pokoju, w których za każdym razem ukazywał inne, głębokie źródła wojny.

7.

Może trzeba przypomnieć inne talenty: oratorski i aktorski, poetycki, sportowy.

8.

Może trzeba powiedzieć o progach, które przekraczał. Jego dom rodzinny w Wadowicach należał do Żyda Chaima Bałamutha. Stał się pierwszym bodaj od Piotra papieżem, który wychował się w domu żydowskim. Pierwszym biskupem Rzymu po Piotrze, który przekroczył próg synagogi. Odwiedzał świątynie innych wyznań. Ludzi innych wiar i zwątpień przyjmował serdecznie, widząc w nich zawsze Człowieka - a w Jego ustach słowo to brzmiało naprawdę dumnie! Nie

tylko napisał w swej I encyklice, że „drogą kościoła jest człowiek...”,
lecz także był prawdziwym świadkiem tej formuły.

9.

Może należy powiedzieć o tym, że Jego pielgrzymki służyły polityce -
przyczynił się do zburzenia jednego z najmocniejszych bastionów
niewoli - komunizmu.

10.

Może trzeba wspomnieć o tym, co pod koniec szczególnie otwierało
Mu serca wiernych: o cierpieniu, bólu, niemocy, chorobie wystawionej
na widok, na dowód że nie ważna jest sprawność ciała, że ważny jest
duch.

11.

A może należało zacząć jeszcze inaczej: „Kontempluję piękno tej ziemi
ojczystej, uprzytamniam sobie ten szczególny wymiar zbawczej misji
Syna Bożego. Tu z wyjątkową mocą zdaje się przemawiać błękit nieba,
zieleń lasów i pól, srebro jezior i rzek. Tu śpiew ptaków brzmi
szczególnie znajomo, po polsku...” Tak mówił w 1999 r. w Zamościu.

*Na cichym podkładzie muzycznym (utwór La petite fille de la
mer) tekst:*

12.

Z nauczania papieskiego wybraliśmy najważniejsze przesłania skierowane do Polaków, do chrześcijan i całego świata, do wszystkich ludzi dobrej woli. Ojciec Święty chciałby zapewne, żebyśmy niektóre zapamiętali szczególnie.

13.

Otwórzcie drzwi Chrystusowi!

„Nie obawiajcie się przyjąć Chrystusa... Nie lękajcie się! Otwórzcie, a nawet otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi! Jego zbawczej władzy otwórzcie granice państw, ustrojów ekonomicznych i politycznych, szerokich dziedzin kultury, cywilizacji, rozwoju. Nie lękajcie się! Chrystus wie, co jest w człowieku. Dzisiaj tak często człowiek nie wie, co nosi w sobie, w głębi swojej duszy, swego serca. Tak często jest niepewny sensu swego życia na tej ziemi. Tak często opanowuje go zwątpienie... pozwólcie Chrystusowi mówić do człowieka”.

(Inauguracja pontyfikatu, Watykan, 22 października 1978)

14.

Naszą misją jest głosić pokój!

„Pokój na ziemi jest zadaniem dla nas - ludzi dobrej woli. Jest

zadaniem szczególnie dla chrześcijan. Jesteśmy za niego odpowiedzialni wobec świata. Naszą misją jest przypominać ludziom, że są braćmi. Naszą misją jest uczyć ludzi miłości i pojednania, wychowania do życia w pokoju”.

(Asyż, Włochy, 9 stycznia 1993)

15.

Nigdy więcej wojny!

„Do każdego mężczyzny, do każdej kobiety, w tym kraju i na całym świecie, mówię: weźmy odpowiedzialność za siebie nawzajem i za naszą przyszłość, nie zważając na granice i różnice społeczne; uczmy się sami i uczmy innych kroczyć drogami pokoju. Nigdy więcej wojny! Do młodych ludzi całego świata mówię: stwórzmy razem nową przyszłość braterstwa i solidarności; wyciągnijmy dłoń do naszych braci i sióstr w potrzebie, nakarmmy głodnych, dajmy schronienie bezdomnym, uwolnijmy ciemionych, nieśmy sprawiedliwość tam, gdzie słychać szcęk broni. Wasze młode serca szczególnie są skłonne do dobroci i miłości: oddajcie je w służbę waszym ludzkim braciom”.

(Hiroszima, Japonia, 25 lutego 1981)

16.

Nie wierzcie w przemoc!

„Wam wszystkim, którzy mnie słuchacie, mówię: nie wiercie w przemoc, nie popierajcie przemocy. To nie jest droga chrześcijańska. To nie jest droga Kościoła katolickiego. Wiercie w pokój, w przebaczenie i w miłość; one istotnie należą do Chrystusa”.

(Drogheda, Irlandia, 29 września 1979)

17.

Spoglądając w przyszłość, myślcie o przeszłości!

„Program tego, co Wam powiedziałem, zawiera się w »nie« i »tak«: nie - egoizmowi, nie - niesprawiedliwości, nie - rozkoszy bez reguł moralnych, nie - rozpachy, nie - drogom bez Boga, nie - nieodpowiedzialności i przeciętności; tak - Bogu, Jezusowi Chrystusowi, Kościołowi, tak - wierze i obowiązkom, jakie ona nakłada, tak - poszanowaniu godności, wolności i praw osoby, tak - sprawiedliwości, miłości, pokojowi, tak - solidarności ze wszystkimi, szczególnie z najbardziej potrzebującymi, tak - nadziei, tak - waszemu obowiązkowi budowania lepszego społeczeństwa”.

(Do młodzieży, San Jose, Kostaryka, 3 marca 1983)

18.

Nie daj się zwyciężyć złu!

„»Trzeźwymi bądźcie i czuwajcie« woła św. Piotr, a ja dziś powtarzam jego słowa. Nie ulegajcie słabościom! Nie dajcie się zwyciężyć złu, ale zło dobrem zwyciężajcie! Jeśli widzisz, że brat twój upada, podźwignij go, a nie pozostawiaj w zagrożeniu. Czasem trudno dźwigać drugiego człowieka, zwłaszcza gdy, jak to się mówi, »leci nam przez ręce«, ale czyż można go opuścić? Przecież sam Bóg, sam Chrystus mówi: »Coście jemu uczynili, mnieście uczynili«“.

(Apel Jasnogórski, Częstochowa, 5 czerwca 1979)

19.

Nigdy nie można zdezerterować!

„Każdy z Was, Młodzi przyjaciele, znajduje w życiu jakieś swoje Westerplatte. Jakiś wymiar zadań, które trzeba podjąć i wypełnić. Jakąś słuszną sprawę, o którą nie można nie walczyć. Jakiś obowiązek, jakąś powinność, od której nie można się uchylić. Nie można zdezerterować. Wreszcie jakiś porządek prawd i wartości, które trzeba utrzymać i obronić - dla siebie i dla innych”.

(Westerplatte, 12 czerwca 1987)

20.

Bądźcie ludźmi sumienia!

„Polska woła dzisiaj nade wszystko o ludzi sumienia! Być człowiekiem sumienia, to znaczy przede wszystkim w każdej sytuacji swojego sumienia słuchać i jego głos w sobie nie zagłuszać, choć jest on nieraz trudny i wymagający. To znaczy angażować się w dobro i pomnażać je wokół siebie, a także nie godzić się nigdy na zło”.

(Skoczów, 22 maja 1995)

21.

Nie pragniemy Polski, która nic nie kosztuje!

„Nie można być prawdziwie wolnym bez rzetelnego i głębokiego stosunku do wartości. Nie pragniemy takiej Polski, która by nas nic nie kosztowała. Czuwajmy przy wszystkim, co stanowi dziedzictwo pokoleń. Naród jest bogaty ludźmi. Bogaty człowiekiem. Bogaty młodzieżą. Bogaty każdym, który czuwa w imię prawdy, ona bowiem nadaje kształt miłości”.

(Apel Jasnogórski, Częstochowa, 18 czerwca 1983)

22.

Usłyszmy krzyk biednych!

„Nie zatwardzajmy serc, gdy słyszymy krzyk biednych. Starajmy się

usłyszeć to wołanie. Starajmy się tak postępować i tak żyć, aby nikomu w naszej Ojczyźnie nie zabrakło dachu nad głową i chleba na stole, by nikt nie czuł się samotny, pozostawiony bez opieki. Z tym apelem zwracam się do wszystkich rodaków”.

(Ełk, 8 czerwca, 1999)

23.

Strzeżcie się wyzysku!

„Zwracam się tu przede wszystkim do tych braci w Chrystusie, którzy zatrudniają innych. Nie dajcie się zwieść wizji natychmiastowego zysku kosztem innych! Strzeżcie się wszelkich pokus wyzysku! W przeciwnym razie każde dzielenie Eucharystycznego Chleba stanie się dla was oskarżeniem.”

(Legnica, 2 czerwca 1997)

24.

Umieście mówić nie!

„Bóg pragnie byście wzrastali w tym, co ludzkie, oraz w tym, co duchowe. Dlatego winniście się trzymać wyraźnych zasad postępowania. Nie wahajcie się powiedzieć nie wyzyskowi, skądkolwiek przychodzi, który zmierza do przekształcenia was w

przedmioty. Powiedzcie nie przemocy, która niczego nie buduje; nie chuligaństwu, prostytutce, pornografii, narkomanii, alkoholizmowi. Unikajcie zmysłowości i rozwiązłości; pamiętajcie, że jedynie monogamiczna rodzina i odpowiedzialne rodzicielstwo mogą stanowić spoiwo uporządkowanego społeczeństwa. Nie zapominajcie o starych tradycjach surowości zasad, o religijności, pracowitości waszych rodzinnych domów. Niech Bóg będzie obecny w waszym życiu. Wychowujcie po chrześcijańsku wasze dzieci. Odrzućcie indyferentyzm religijny, skrajne ideologie, które głoszą nienawiść, zemstę i ateizm”.

(Guasmo, Ekwador, 1 lutego 1985)

25.

Tak dla życia!

„Mówcie tak ludzkiemu życiu we wszystkich jego fazach! Słusznie występujcie w obronie środowiska naturalnego, roślin i zwierząt. Mówcie jednak bardziej jeszcze zdecydowanie tak ludzkiemu życiu, które w hierarchii stworzeń stoi ponad wszystkim, co istnieje w widzialnym świecie! Nie zabijaj, ale raczej chroń życie. Chroń zdrowie i szanuj godność każdego człowieka, niezależnie od jego rasy czy religii, od poziomu inteligencji, stopnia świadomości czy wieku, zdrowia czy choroby.

(Lichtenstein, 8 września 1985 i Radom, 4 czerwca 1991)

Przejdźcie do utworu Come to me - na cichym podkładzie recytacja:

26.

Abyście nigdy nie zapominali!

„Proszę was, wszyscy moi rodacy, synowie i córki wspólnej Ojczyzny, abyście nie pozwolili rozbić tego naczynia, które zawiera Bożą Prawdę i Boże Prawo. Abyście nigdy nie zapominali: »Jam jest Pan, Bóg twój, którym cię wywiódł z ziemi egipskiej, z domu niewoli. Nie będziesz miał bogów cudzych przede mną! Nie będziesz brał Imienia pana, boga twego nadaremno. Pamiętaj, abyś dzień święty święcił. Czcij ojca twego i swoją matkę. Nie zabijaj. Nie cudzołóż. Nie kradnij. Nie mów fałszywego świadectwa. Nie pożądaj żony bliźniego twego. Nie pożądaj żadnej rzeczy, która jego jest«. Oto dekalog: dziesięć słów. Od tych dziesięciu prostych słów zależy przyszłość człowieka i społeczeństw. Przyszłość narodu, państwa, Europy, świata!”

(Koszalin, 1 czerwca 1991)

Finał utworu muzycznego.

Teksty zaczerpnięto z następujących pozycji:

Jan Paweł II. *Testament*. Warszawa. 2005. ISBN 83-60160-04-X

Jan Paweł II. *Tryptyk rzymski*. Kraków 2003. ISBN 83-88971-44-1

1920-2005 Nasz Papież. „Jan Paweł II. Kolekcja” Wydanie specjalne. 2005 nr 1

Wielka Encyklopedia Jana Pawła II. T. 1. Warszawa 2005. ISBN 83-89571-00-5

Wojtyła K. *Poezje zebrane.* Kraków 2003. ISBN 83-211-1564-0